

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc în administra-
ția. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 226.

La noi...

Din prilejul turneului trupei Antonescu.

La noi în Ungaria ca nicăiri! Parcă asistăm la o reprezentație de cinematograful. Tablourile din viața publică a țării se desfășură cu o repeziune vertiginoasă și când stai să-ți dai seama despre o scenă, care ți-a atras curiozitatea deosebită, sau desfășurat pe pânza răbdurii alte și alte tablouri, cari ți au potențat și mai mult curiozitatea încât, ajungând la finea reprezentației, ai senzația că ai visat sau că ai asistat la desfășurarea unor întâmplări ca din povești, cărora nu le poți găsi păreche în viața pământească.

Poate cel mai succes film de joia acestă ni l-a prezentat zilele trecute tocmai deputatul Vaida în marele său articol politic publicat în revista „Oesterreichische Rundschau”. Această impresie ciudată mi au sugerat-o mie cel puțin tablourile, pe cari ni le-a zugrăvit cu penă-i măiestrie fruntașul nostru bărbat politic înșirându-ne tablouri cari de cari mai strănu din viața sbuciumată a unui popor nenorocit și arătându-ne urmările politice nefaste a celor ce lucră din răspuțeri la subminarea temeliei acestei țări.

Dar să mai completăm puțin filmul cinematografic al d-lui Vaida. Tocmai s-a deschis „parlamentul” ungar. *Difficile est satiram non scribere!* „Parlamentul” ungar! O ceată de mameluți inconștienți, pizii zi și noapte de o „gardă” parlamentară. Majoritatea și minoritatea „parlamentului” sunt demne una de alta. Majoritatea nu se alege, ea este numită și cumpărată, iar minoritatea e aleasă cu un program, dar când e vorba să ajungă la putere, își tragează mandatul. Majoritatea o formează oameni fără alegători, iar minoritatea sunt alegători fără bărbați, cari vreau să reprezinte voința alegătorilor. Un film mai ciudat nici că se poate imagina!

Când în ședința de alaltăieri șeful noului „partid” politic, poreclit „constituțional regnicolar”, contele Andrassy, l-a asemănat pe Tisza, habamul pseudo-parlamentului ungar, cu pompierul care vrea să stângă focul cu petrol și când a constatat că întreaga concepțiune a parlamentarismului ungar constă în plesnirea și tăierea cu săbiile a deputaților opoziționali de către garda parlamentului — ceata mamelucilor i-a strigat amenințător: *Vom face din voi gulaș!*

Curat ca în țara Canibalilor! Parcă văd în fața mea pe căpetenia unia din cele mai sălbatice triburi ale Africii, încunjurat de semenii săi, cum își ascute dinții și cuțitul în fața jertfei ce i-a căzut pradă.

Alta! Trăim într-un stat constituțional civilizat și cu un trecut milenar, cu drepturi și libertăți — pe hârtie, căci altfel n-ar avea nici o noimă recente ordonanțe ale ministrului de interne, prin cari se cassează cu desăvârșire „dreptul de întrunire” și ni se face iluzorie „exercitarea” dreptului de vot.

Dar oligarhii noștri au o mentalitate deosebită. Ei nu cassează ordonanțe restrictive, pentru a accorda drepturi milioanei de cetățeni, ei le cassează pentru a introduce dispoziții și mai volnice.

Să luăm o pildă. Ministrul de interne scoate din uz opreliștea întrunirilor publice pe baze naționale, dar introduce imediat alte dispoziții mai elastice, cari pun ținerea fiecărei întruniri la discreția forurilor politice. Voim de pildă să ținem o adunare publică de interes economic, organul poliției sau primărele ne poate opri adunarea pe motiv, că în vre-o comună din apropiere bântuie o boală de vite, sau când voim de exemplu să punem la ordine de zi a unei adunări combaterea faimoasei legi școlare Apponyiane, nu ni se ia la cunoștință ținerea adunării etc. etc.

Ca pe toate terenurile vieții publice, astfel și pe terenul artelor Ungaria e o țară unică în felul ei. Pe arta dramatică statul a pus de mult monopol. În orașele din provincie, locuie de naționalități, au drept să joace numai teatre maghiare. Excepție face trupa ambulată germană a lui Bauer, a cărei reprezentațiuni le mai tolerează guvernul de dragul Sașilor, credincioșii trașanți ai guvernelor maghiare vremelnice. Nu vorbim aici de nivelul teatrelor maghiare. Semnificativ este însă, că teatrele principale maghiare din Budapesta: teatrul și opera, înghit anual sume enorme din visteria statului, bani storși de pe spatele milioanei de cetățeni. Anul acesta, de pildă, teatrul și opera, în Budapesta, precum am anunțat, și-au încheiat socotelile cu un deficit de aproape un milion coroane, fapt în tot cazul caracteristic pentru gustul publicului și nivelul teatrului maghiar, izolat cu muri chinezești de mișcarea teatrală a trupelor din străinătate.

Ajutoare pentru mișcarea teatrală a naționalităților nemaghiare din Ungaria nu se dau de câtră stat. În schimb însă toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, plătesc dări egale. Dar calvarul nostru nu se oprește aici. Când o trupă maghiară își deschide șandramău în cutare oraș de provincie, este strict oprit, ca să joace în același timp și alte trupe, de pildă cea germană. Chiar și stabilimentele cinematografice trebuie să plătească directorului teatrului maghiar respectiv taxe destul de însemnate, un fel de despăgubiri, pentru a putea da în același timp reprezentațiuni.

Artiști din România, fie ei actori, cântăreți, violiniști, pianisti etc., trebuie mai întâi să umble calea mînzului, pînă ce obțin în cele din urmă, după mari eforturi și repetite interveniri, permisiunea de a putea da o reprezentațiune. Dar și în cazul obținerii acestei permisiuni ministeriale, programul reprezentațiunii sau a concertului trebuie cernut de către organele poliției, ca să nu se furișeze cumva un ton sau o vorbă, care să pericliteze ideea de stat maghiar.

Dar chiar și artiștilor indigeni români li se fac mari greutăți. În privința aceasta n'avem decât să ne evocăm în memorie șicanele repetite, la cari au fost expuși la noi soții Bărsan în turneurile lor artistice.

În milieul acesta de „libertăți” și „drepturi” specifice maghiare ne-a surprins concesiunea obținută de trupa d-lui Antonescu pentru turneul, care-și ia începutul mâine seară în orașul istoric al lui Mhai Viteazul. La început nu ne-a ve-

nit să credem știrea. Ea este însă astăzi un fapt împlinit: trupa d-lui Antonescu se află în drum spre Ardeal.

Nu cunoaștem azi încă toate amănuntele, cari au premers obținerii concesiunii acestei trupei. Știm însă că concesiunea s-a dat nu prin intermediul uneia din cele două societăți culturale ale noastre, ci în urma altor demersuri. O intervenție directă a noastră, a Românilor din Ardeal, suntem convinși, că n-ar fi avut efectul dorit. Se pare că despre aceasta s-au convins și inițiatorii turneului trupei Antonescu și în consecință au solicitat alte intervenții. Se spune între altele, că intervenția personală a reprezentantului României la Budapesta ar fi înduplecat în cele din urmă guvernul ungar și îndesebi pe ministrul de culte, să facă acest gest. Amănuntele demersurilor repetite nu le putem cunoaște, știm numai, că concesiunea e foarte limitată și s-a făcut pendentă de numeroase condiții. S-a cerut un șir mai mare de reprezentațiuni — numărul localităților în cari trupa Antonescu doare să deuteze, s-a redus însă în mod însemnat. Concesiunea s-a cerut pe cinci ani, ea s-a redus însă la un an de „probă”. Repertoriul a mai fost apoi cât se poate de redus în ce privește piesele originale românești, iar numărul reprezentațiunilor într-o singură localitate nu poate trece de trei.

Ceea-ce însă nu s'a adus la cunoștința trupei și a publicului românesc dela noi este, că paralel cu reprezentațiunile din diferitele orașe, li s'a dat desigur ordin sever organelor poliției din aceste localități, ca să supravegheze strict reprezentațiunile, ca ele să nu dea ansă la „agitații” și demonstrații. Despre aceasta suntem absolul convinși, precum suntem firm convinși că și continuarea turneului trupei Antonescu se va face pendentă de manifestatiunile însușite sau mai puțin entusiastă publicului românesc față de trupa teatrală română.

În ajunul turneului trupei Antonescu noi Românii ardeleni ne aflăm astfel între ciocan și nicovală. Bucuria, ce-o simțim în aceste clipe, când o trupă dramatică românească trece granița patriei noastre, ne e tulburată de teama zilei de mâine, ca prin manifestatiunile noastre să nu periclităm cumva continuarea turneului. I-am primi pe solii artei române, pe un Brezeanu pe o d-nă Ciucurescu și pe ceilalți reprezentanți ai Taliei române, cu toată căldura inimii, i-am întâmpina la gări cu flori și cu lacrimi de bucurie — dar trebuie să ne reținem, căci sabia lui Damocle atârna asupra capetelor lor...

Fii bineveniți soli ai artei române, dar iertați-ne că nu vă putem primi așa cum am dori din tot sufletul nostru, ca să nu vă facem și pe voi părtași de amărăciunea cuplă, cu care ne este încărcat sufletul de frate. (vb)

Camera. În ședința de ieri a camerei s'au ales membrii în secții, în locurile vacante. Ședința a decurs în asistența a 120 de jandarmi și a gardei parlamentare. Partidele opoziționale, între care și partidul lui Andrassy, au absentat.

După alegere dep. Kende a raportat, că apelul dat contra alegerii de deputat al d-lui Dr. Nic. Șerban s'a

retras. Astfel alegerea se declară de validă.

Fiindcă secțiile au lipsă de timp pentru a studia proiectele depuse în cameră, ședințele se amână pe timp nedeterminat.

În interesul Românilor din Ungaria. În 25 l. c. se deschide parlamentul austriac. „Az Est” e informat că deputații români din Austria vor face o acțiune deja în ședința primă în interesul Românilor din Ungaria. Vor interpela pe primministrul Stürgkh din *pricina opresunii Românilor din Ungaria*. În chestiunea aceasta se vor face mai multe interpelații, cari toate vor culmina în întrebarea, că este aplicat guvernul austriac a îndupleca guvernul ungar să-și schimbe procedeu de până acum față de Români, deoarece acest fel de procedeu e periculos pentru politica externă a monarhiei.

Deputații români din Austria caută legături cu partidul creștin-social, ca acesta să sprijinească interpelațiile.

În consiliul de miniștri român, care a premers consiliului de coroană de alaltăieri, s'a discutat între altele organizarea regiunii anexate din punct de vedere judecătoresc. D-l M. Cantacuzino, ministrul de justiție, a prezentat o serie de proiecte în această privință, prevăzând înființarea de tribunale militare și civile. Aceste proiecte vor primi o formă definitivă și vor fi reglementate într'un viitor consiliu de miniștri.

Se va înființa un tribunal la Siliștră și, probabil, un altul la Dobrici; afară de acestea se vor înființa 9 judecătoria, cari vor avea competență civilă, corecțională și comercială, prevăzându-se trimiterea la Curtea de apel din Galați. Organizarea aceasta, provizorie de-oceanță, va fi ratificată de Corpurile Legiuitoare.

Consiliul de coroană ținut alaltăieri sub presiuni Maj. Sale regelui a avut ca obiect exclusiv prezentarea și cercetarea a diverse proiecte de legi referitoare la administrațiunea Dobrogei-Nouă, după ce s'a trecut în revistă situația externă. Fiecare domn ministru a prezentat lucrările proiectate la departamentul respectiv.

D-l Bădărău a prezentat, între altele, proiectul pentru construirea liniei ferate Cobadin-Dobrici, linie menită a deservi întreaga regiune Medgidia-Dobrici. Se vor înființa deasemenea și se vor îmbunătăți diferite șosele, iar în portul Balce se va construi un dig.

M. S. Regele a urmărit cu o vie atențiune toate proiectele de lucrări cari i-s'au înfățișat în vederea organizării regiunii anexate, cerând amănunte asupra fiecărei chestiuni.

Împrumutul României.

Referitor la împrumutul României se mai scrie din Paris, că grupul financiar francez cu care s'a tratat împrumutul român, declară că având în vedere situația actuală a cerut o dobândă de 5 la sută, pe când grupul german cere numai 4 jumătate la sută.

Din cauza aceasta au fost suspendate negocierile.

De altă parte din Berlin se anunță, că tratativele pentru încheierea unui împrumut român sunt încă în curs.

Cu toate afirmările contrare „Vossische Zeitung” e informat că împrumutul nu va fi contractat cu grupul financiar francez cu toate străduințele din Paris.

Dobânda noului împrumut, după cum se afirmă, va fi de 4 jum. la sută.

Abonați Gazeta Transilvaniei.

Cu 1-iu Octombrie st. v. deschidem abonament nou la „Gazeta Transilvaniei”. Invităm pe toți prietenii și cunoscuții noștri, ca să lăfească pe cât se poate acest organ, care credincios tradițiilor sale va purta și de aici înainte lupta adevărată și dreaptă pentru emanciparea completă politică a neamului românesc din Transilvania și Ungaria.

Invităm totodată pe toți restanțierii, ca să grăbească să-și achite restanțele cât mai curând, căci în caz contrar vom fi siliți a le opri fără amânare espedarea ziarului. Jertfele grele de bani, pe cari le aducem cu susținerea acestui ziar, nu ne mai îngăduie să așteptăm. E și munca noastră o contribuție tot atât de serioasă ca oricare altă muncă, care merită să fie plătită. A trecut vremea când gazetăria era privită cu dispreț ori tratată cu ușurință. Astăzi ea e singura armă de luptă ce ne-a mai rămas. E deci o datorie națională ca să fie sprijinită, iar existența ei e fără îndoială o chestiune de viață pentru noi.

Abonamentul la „Gazeta” e cât se poate de redus:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg 24 cor.
Pe o 1/2 an 12 cor.
Pe un 1/4 an 6 cor.

Pentru România și streinătate:

Pe un an întreg 40 lei.
Pe o 1/2 an 20 lei.
Pe un 1/4 an 10 lei.

Abonați „Gazeta Transilvaniei” și agitați pentru ea.

Redacția și Administrația.

Scopul vizitei d-lui Take Ionescu la Roma. Ziarul „Hamburger Nachrichten” publică o corespondență din Roma cu titlul „Activitatea politice externe a României în care se spune următoarele:

— Zilele acestea a fost aci d-l Tache Ionescu, ministrul de interne român, fiind primit în audiență de rege și de ministrul de externe.

Nici oficios, nici oficial nu s'a comunicat ce caracter are această vizită. Nu greșim însă, dacă susținem că vizita a urmărit în primul rând *întărirea relațiilor dintre Italia și România*, relațiuni cari din primăvara trecută au devenit atât de amicale și cari acum, de când se vorbește despre o înțelegere între Austro Ungaria și Bulgaria, devin și mai importante pentru România.

Pe lângă aceasta, România are un interes natural la fixarea graniței de nord a Albaniei, întrucât ea voește ca românii din Pind să aparțină Albaniei și nu Greciei și chiar a intervenit încă odată pe lângă Italia în acest sens.

În sfârșit România dorește și desvoltarea relațiilor sale economice cu Italia.

Meritul relațiilor excelente dintre România și Italia revine în cea mai mare parte d-lui Diamandi, de ale căru calități guvernul român vrea să se folosească acum la Petersburg, întrucât România vrea să stabilească și cu Rusia relațiuni intime.

Spania și tripla înțelegere. La dineul dat alaltăieri de regele Spaniei în onoarea președintelui republicii franceze Poincaré s'au rostit călduroase toaste. Regele Alfonso și președintele Poincaré s'au exprimat în mod clar dar cu rezerve în toasturile lor, vorbind nu de existența, ci de *pregătirea unei înțelegeri intime*.

Asociarea Spaniei la tripla înțelegere rămâne deci o chestie de viitor,

Declarațiile d-lui Dr. T. Mihali

— Atitudinea Românilor. — Vorbirea lui Dr. St. C. Pop. — Neîncredere față de guvern. — Nu sunt tratative.

Prezidentul clubului deputaților naționaliști, d-l Dr. T. Mihali a luat parte la ședința camerei de alaltaeri. Intervievat aici de un corresponsent al ziarului „Világ”, asupra atitudinii Românilor față de guvern și a tratativelor de pace, d-l Mihali a declarat, că deputatul St. C. Pop, a reprezentat în adevăr punctul de vedere al partidului național român la adunarea congregațională din Arad și a dezvoltat în vorbirea sa vederile și atitudinea partidului. Dar zările au redat greșit vorbirea și aceasta a dat anță la diferite combinații.

Starea lucrurilor — a zis d-l Dr. Mihali — este pe scurt următoarea:

Partidul național român nu are încredere în cabinetul lui Tisza. Cauza este, că acest guvern nu a împlinit nici o pretențiune de-a noastră. Față de Români a rămas în aplicare sistemul vechiu.

Pot să declar, că de când este prim-ministru Tisza, n-au fost de loc tratative între guvern și partidul național român. S-a publicat greșit partea aceea a vorbirii d-lui St. C. Pop, în care ar fi zis, că partidul nostru nu vrea în general să intre în tratative cu guvernul. O astfel de atitudine intransigentă nu poate să ia nici un partid, care urmărește scopuri serioase.

Dacă guvernul e aplicat a face concesii serioase, noi naturali că vom intra în tratative cu el. De-oamdată însă nu este nici o legătură între noi și guvern și nu sunt nici tratative — a încheiat d-l Mihali.

Programul de muncă al camerei.

Partidul muncii a ținut Miercuri seara o conferință, în care s-au fixat candidările pentru secțiile camerei.

Tisza a profitat de ocazie și în un discurs a dat orientări partidului său despre proiectele de legi, cari vor fi depuse în curând pe biroul camerei.

Între cele dintâi Tisza a amintit revizuirea legii de presă. Mameluci cari ascultau pe Tisza, au primit cu mare însuflețire această știre, dat fiind că revizuirea să face în sens retrograd.

Alt proiect este privitor la ameliorarea salariilor notarilor și prolongarea mandatului funcționarilor de județe de la anul nou înainte. Acesta din urmă ne arată, că guvernul n'a abzis de statificarea administrației. Proiectul de statificare se studiază și va fi prezentat în cameră la finea anului corent sau la începutul anului viitor.

Un alt proiect se referă la pragmatica căilor ferate. Legea de până acum are să fie schimbată și aceasta e de importanță, pentru-că stă în legătură cu acțiunea de pacificare a Croa-

ției. Guvernului îi va succeda — a zis Tisza — să aște o rezolvire potrivită a acestei chestii, din punct de vedere practic.

În timp scurt va fi prezentat și proiectul de buget, pe jumătatea de an tranzitoare, a anului viitor.

În legătură cu legea electorală se va prezenta proiectul despre împărțirea cercurilor electorale, care e urgent, căci conscrierea alegătorilor are să se facă anul viitor pe baza noii legi.

Tisza a mai spus, că o parte bună a timpului din anul acesta se va folosi pentru delegațiuni. Guvernul însă se va năzui a prezenta proiectele de timpuriu, așa ca ele să fie rezolvite în parte mare înainte de întrunirea delegațiunilor. Iar întrucât unele nu ar veni la ordinea zilei înaintea delegațiunilor, vor trebui rezolvite în ori ce caz în timpul scurt până la Crăciun.

România față de evenimentele din Balcani.

„Universul” de azi publică următoarele informațiuni din sursă autorizată despre ultimul consiliu de miniștri:

D. prim-ministru și min-istru de ex. Titu Maiorescu, expunând colegilor săi telegrammele primite în vremea din urmă și raportându-se la ultimele evenimente din Balcani, a făcut cunoscut că a primit din partea d-lui Ristic, ministrul Serbiei în București, o telegramă în care guvernul român e întrebat ce măsuri înțelege să ia în actualele împrejurări spre a face să se respecte stipulațiunile păcii din București.

Examinându-se situațiunea, s'a găsit că ea nu e de natură să determine vre-o intervenție din partea guvernului nostru.

La ieșirea din consiliu, întrebând pe un domn ministru asupra părerii membrilor cabinetului în această chestiune, am fost autorizați să arătăm că e inexactă știrea dată de un ziar, că România a făcut o intervenție diplomatică la Sofia.

— Această intervenție, ni s'a spus, nu s'a făcut și nici măcar n'a fost vorba să se facă, într-aci n'avea nici un rost.

Ratificarea tratatului turco-bulgar.

— Schimbul de telegramme între regele Ferdinand și Sultanul.

Din prilejul ratificării tratatului turco-bulgar Regele Ferdinand al Bulgariei a adresat Sultanului următoarea telegramă:

Mă grăbesc să înștiințez pe Majestatea Voastră, că am ratificat tratatul, iscălit la Constantinopol, în ziua de 29 Septembrie st. n., între Turcia și Bulgaria, punând capăt tuturor diferendelor noastre vechi sau recente. Acest tratat deschide pentru ambele noastre țări o eră de pace rodnică și de amicitie. Sunt, precum și guvernul meu însuși, de cea mai mare dorință de a face tot ce va depinde de noi spre a stabili în viitor între țările noastre relațiuni de bună vecinătate și o sinceră și statornică cordialitate. Sunt convins că, împărțind această dorință, Majestatea Voastră și Sublima Poartă ne vor ajuta în acest scop pe care, după ce

vor uita nefericirile trecute, popoarele noastre vor baza de acum înainte prosperitatea și progresele lor viitoare.

Ferdinand.

Sultanul a răspuns:

Am primit cu o vie bucurie telegrama prin care Majestatea V-tră m'a înștiințat că a ratificat tratatul din Constantinopol. Deoarece eu am ratificat acest tratat, nu mă îndoiesc că el va fi pentru țările noastre prelușul unui viitor de fericire și de prosperitate și că va servi de bază pentru stabilirea unor relațiuni de cordialitate și de amicitie între ambele noastre națiuni. Majestatea V-tră poate fi convinsă, că eu și guvernul meu vom lucra spre a realiza acest scop.

Complicațiile din Balcani.

Conflictul greco-turc.

În jurul conflictului greco-turc circula diferite versiuni. După unii, intervenția particulară a reprezentanților Puterilor la Constantinopol și Atena pentru aplanarea conflictului este încoronată de succes, după alți știri Turcii și grecii continuă înarmările.

Ziarul rusesc „Sovremennoe Slovo” scrie, că după ce Turcia și-a luat revanșa față de Bulgaria, a venit timpul să se răfuia și cu Grecia. Situația politică internațională permite această Turciei, care nu se teme că Puterile vor recurge la represalii.

Cât privește Serbia, aceasta nu va putea veni în ajutorul aliaților sale Grecia, căci este angajată în luptele cu albanezii. Nu trebuie să se uite apoi agitațiunile meșteșugite din Macedonia, cari vor înlesni Turciei acțiunea. Situația este foarte critică și presupunem, că Turcia ar voi să recupeze de la Grecia tot ce aceasta a cucerit în războiul balcanic, pare a se adevăra.

„Südslavische Correspondenz” află din Constantinopol următoarele:

În cercurile diplomatice se afirmă că, în cursul ultimei convorbiri ce a avut o cu marele vizir, ambasadorul rus Giers a sfătuit în mod amical, ca în tratativele dintre Turcia și Grecia, să nu se ridice chestiuni cari ar putea agrava actualul conflict și să se caute calea unei înțelegeri pacifice în chestiunile în discuție. Demersul ambasadorului rus l'a fost făcut sub formă oficială și a avut un caracter amical.

Ambasadorul rus la Atena a fost deasemenea însărcinat de guvernul său să facă un demers identic pe lângă guvernul grec.

În cursul ultimelor zile s'au dat sfaturi identice atât la Constantinopol, cât și la Atena, și de către ambasadorii aitor Puteri.

În același timp tot ziarul „Südslavische Korespondenz” află din Constantinopol că concentrarea de noi rezerve și transportul de trupe în Tracia continuă. Presa turcească declară că Turcia este foarte tare militarizată, așa că poate lupta cu ori și cine. Generalissimul Izzed pașa a plecat în Tracia.

Din Salonic iarăși se anunță, că cu toate că Turcia a dat asigurări Greciei că, în cazul reluării tratativelor de pace, va fi mai conciliantă și nu va aduce în discuție chestiunea insulelor, Grecia a luat toate măsurile militare necesare și este gata de orice eventualitate.

Conflictul sârbo-albanez.

Din Belgrad se anunță, că Albanezii au reușit să evite la Prisrend înconjurarea, dar rezistența lor este atât de slabă încât vor fi înfrânți. În lupta crâncenă dela Djakovitz sârbi sunt ajutați de muntenegreni. Artileria armatei sârbești a pierdut albanezilor pierderi enorme.

Luptele albane-muntenegrene.

Alaltaeri, albanezii au atacat aripa dreaptă muntenegreană lângă Gusinje; Muntenegrenii au făcut un contra atac și luptele violente au ținut a laltieri și eri. Muntenegrenii au avut doi soldați uciși și 6 răniți. Albanezii au fost respinși; pierderile lor sunt necunoscute.

Din Cetinje se mai anunță, că comandantul militar din Djacova raportează că între Arnăuți și Muntenegreni, s-a dat o luptă crâncenă. Arnăuții în număr considerabil au trecut granița pe teritor muntenegrean, dar au fost respinși cu mari pierderi de arma muntenegreană compusă din 10 bătălioane.

ȘTIRI.

— 27 Septembrie 1913.

Bătrânul Dumitru Vlaicu, părintele regretatului nostru Aurel Vlaicu, venind dela București, a sosit ieri seara la Brașov, iar mâine dimineață își va continua drumul spre Biniținți. Astăzi toată ziua a petrecut în societatea Românilor brașoveni, a vizitat liceul român și biserica Sf. Nicolae fiind primit cu multă dragoste de d-l director V. Onițu și protopopul Dr. V. Saftu.

Nenea Dumitru ne-a spus, că în drumul său spre Brașov s'a oprit ieri la Sinaia, unde a fost primit în audiență de regina și de regele României. Regina Elisabeta, — ne povestea nenea Dumitru — a plâns foarte mult văzându-mă și vorbind cu mine. Suveranii României l-au mângâiat și s'au interesat de aproape de familia sa, iar la plecare Maj. Sa regele i-a dăruit ca amintire o plachetă de argint purtând pe-o parte chipul regelui, iar pe avers biserica „Tre Erarhi” din Iași, de asupra căreia regretatul Aurel a executat unele din cele mai frumoase sboruri ale sale.

În numărul de mâine mai multe.

Fundațiunea ziaristilor români. Cei din „Libertatea”: Fondul ziaristilor dela noi, după darea de seamă a episcopiei chivernisitoare, a crescut mai nou, în lunile Maiu și Iunie cu încă 14.667 cor. 60 fil., din cari mai mult a venit dela d-l Antoniu Mocioni de Foen, care a dat 10.000 cor. cari se vor administra ca fond deosebit în Fundațiune. De tot în acest an s'au strâns până la 1 Iulie, aproape 24.000 cor. Și azi Fundațiunea e de 64.339 cor. 04 fil. — așadar a ajuns minimul cerut de Statute (50.000), dela care Fundațiunea va putea începe a împărtași pe unii ziaristi de ajutoare.

Eo frumoasă creștere care face cinste dăruitorilor și celor ce stăruiesc să se facă daruri în folosul ei.

O nouă celebritate artistică românească. Rita D'Orla! Acesta este pseudonimul, sub care dăora Margareta Dimitriu, una din laureatele conservatorului din București, își câștigă strălucite succese în mișcarea artistică a apusului. Încă succesele pe cari le obținuse dânsa la terminarea conservatorului, îi preziceau o carieră strălucită.

Pentru definitivă consacrare a meritelor sale artistice, d-șoara Dimitriu,

— care a mai avut încă două angajamente în America: unul acum doi ani în America de Sud și altul anul trecut la San-Francisco — a fost acum angajată și va cânta o stagiune întreagă la New-York, în țara miliardarilor. Trupa de operă, din care face parte, este una din cele mai minunate din câte s'au putut alcătui până acum. Impresariul Hamerstein din Paris, care se bucură de o mare vază în lumea artelor a căutat de rândul acesta să se întrecă pe sine însuși: În afară de Renaud, celebrul bariton al Operei mari din Paris și de tenorul Bonci, în afară de primadona Tetrizini, el are și pe neîntrecuta Barientos, ajunsă acum la o celebritate mondială. Și alături de aceste celebrități va cânta și d-șoara Dimitriu.

Angajarea d-șoarei Margareta Dimitriu de către un asemenea impresario, așa de cunoscut în ale artei și într-o trupă alcătuită din asemenea elemente, este pentru d-șoara recunoașterea marilor sale calități artistice, este bine meritata recompensă a muncii și eforturilor depuse pe altarul artei. Iar pentru noi românii e o mare bucurie să vedem înscrinduse în cartea de aur a celebrităților artistice încă un nume românesc!

Premiile Academiei Române, ale căror manuscrise sau tipărituri trebuie prezentate până la 31 Decembrie a. c. sunt următoarele:

1) Premiul Năsturel, de 4000 lei, se va da în sesiunea 1914 unei cărți românești cu conținut de ori ce natură.

2) Premiul Asociațiunei Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public de 15000 lei, pentru cea mai bună carte didactică dintre cele tipărite.

3) Premiul Demostene Constantinide, de 4000 lei, pentru o scriere de filologie, de literatură sau de artă.

4) Premiul Adamachi, de 5000 lei, pentru scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte.

5) Premiul Liceului Lazăr, de 5000 lei, pentru o scriere cu conținut științific în înțelesul științelor exacte.

6) Premiul Eliade Rădulescu, de 5000 lei, asupra subiectului: „Arta religioasă și arta casnică la români”.

7) Premiul Al. Ion Cuza, de 20.000 lei, asupra subiectului: „Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea principatelor”.

8) Premiul Princesa Alina Știrbey, despre: „Principiile morale și științifice de care trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor”.

9) Premiul Adamachi, de 5000 lei, (divizibil), asupra subiectului: „Sentimentul religios în populația noastră rurală”.

10) Premiul Al. Bodescu, de 1.500 lei, despre: „Revoluția din 1821 în țările noastre”.

11) Premiul Năsturel de 5000 lei, despre: „Studiul țăntărilor din România ca propagatori ai malariei și cercetarea mijloacelor practice pentru stângerea acestei boale”.

Toate aceste premii se vor acorda în sesiunea generală a anului viitor.

Cununile lui Vlaicu și medalile lui le aduce în chipuri curate revista „Cosinzeana” dela Orăștie în numărul său din săptămâna aceasta. Dintre multele zeci de cununi, ce s'au depus pe sicriul lui, părinții lui Vlaicu au adus cu ei două din cele mai frumoase: una dată de Ministerul român de Agricultură, alta de Societatea „Frăția”. Au adus totodată și cele două medalii cele dărate lui Aurel Vlaicu de Regele Carol: medalia de Cavaler al Coroanei Române și „Virtutea Militară”. Revista „Cosinzeana”.

Guilelm Șorban.

Piese lirice și jocuri românești.

Zilele aceste am primit la redacție patru caiete de note pentru pian, datorite d-lui Guilelm Șorban, simpaticul nostru tinăr-compozitor. În seceta, care domnește la noi Români în ce privește piesele muzicale potrivite pentru pian, caietele de note ale d-lui Șorban constituie un eveniment îmbucurător, care merită să fie relevat și pentru care trebuie să-i fim autorului mulțumitori.

Când la începutul acestui an d-l Șorban a prezentat societății noastre teatrale (la concursul din fundațiunea Cazotti) compozițiile sale sub pseudonimul „Florestan-Eusebius” spre a obține un ajutor pentru tipărirea lor, maestrul Dima, încredințat cu cenzurarea pieselor intrate la acest concurs, a făcut autorului anonim următoarea scurtă dar elogioasă recenziune:

„Lucrarea aceasta merită toată considerația. Atât jocurile românești, cât și celelalte piese lirice — mai toate cu motive românești — sunt bine simțite și bine lucrate în stil pianistic. Haina armonică este variată și destul de bogată. Considerând că lucrări de soiul acesta abia avem, piesele înaintate sunt chemate a umplea un gol simțit în literatura noastră muzicală. Propun deci ca ele să fie ajutate pentru de a putea fi tipărite”.

Actualmente sale compoziții autorul le-a tipărit în patru caiete de câte trei piese. Caietul I conține piesele: Joc românesc, Hora și Cântec fără cuvinte. Caietul II: Joc țărănesc, Vals lin și Pe scrânciob. Caietul III: Variațiuni asupra temei »Zis-a badea c'a veni», Joc românesc și Joeli piticilor. Caietul IV: Mazurca, Ardeleana și Melancolie.

Fiecare caiet costă 3 cor., iar toate 4 la oaltă 10 cor. și se pot comanda dela autor din Dés.

Recenziunea d-lui Dima este, cred, cea mai bună recomandare a acestor piese naționale de o reală valoare muzicală, cum se vor putea convinge toți pricepătorii în ale muzicii. Cântându-le la pian am avut momente de adevărată bucurie și plăcere.

Recomand prin urmare compozițiile d-lui Șorban în atențiunea profesorilor noastre de pian și cu deosebire a familiilor române, în cari — durere — află intrare prea multe »valsuri» și »Românțe» — marfă suspectă și de a doua sau chiar a treia mână. A sosit timpul ca să facem odată și pe acest teren selecțiunea mult dorită și să primim în case, pe lângă cărți și reviste românești, pe lângă articole de industrie cosmetică românească — și piese bune românești pentru pian, pe cari

să le dăm în mâna celor ce se îndeleptesc cu cântatul la pian.

La timpul său voi ruga pe d-nul Șorban să-mi scrie, dacă apelul meu a răsunat sau nu în pustiu.

v. b.

Anatole France.

Marinimie.

După ce hoinări timp mai îndelungat pe străzile pustii ale orașului, André se opri pe malul Senei. Căuta cu privirea căsioara, în care locuise odată, în vremea speranței și-a fericirii lui, Lucia, iubita lui Lucia.

De mult nu mai fusese atât de neliniștit ca acum.

La opt ore a intrat în cafenea. A cetit toate ziarele de dimineață. În »Courrier de l'Egalité» privirea i se opri la numele condamnaților, cari în 24 Mai aveau să fie executați pe »Place de la Revolution».

Și-a luat apoi dejunul. S-a ridicat de pe scaun și s-a oprit în fața oglinzii, examinându-și toaleta și espresia feței, căutând să apară vesel. Încet, cu pas domol a plecat apoi îndreptându-se spre malul gării. În Rue de Seine, colț cu Rue Mazarin, se opri în fața unei căsioare modeste.

Aici locuia procurorul Lardillon. André îl cunoștea încă din Angers, iar mai târziu îl întâlnise ca »sansculotte» în Paris.

Apăsă soneria și nu peste mult apără în fereastra înzăbrelată o față mică, o figură interesantă. Era tocmal Lardillon, care după ce se convinse despre persoana vizitatorului, se coboră și-i deschise poarta.

André era un bărbat în floarea vieții, cu ochii vii, strălucitori și cu nasul cam roșu; înfățișarea lui nu tradă nici o disperare.

L-a condus pe André în odaie. Pe masă erau mai multe feluri de mâncări: sunecă, friptură rece de purcel, iar în mijloc sticlele cu vin. Pe o mesioară de alături: struguri și diferite poame; iar pe masa de scris sticle cu cognac.

Prin ușa întredeschisă se putea vedea în odaia vecină.

— Concedațiune Lardillon, aș avea o rugare; e vorba de un act de marinimie — îi zise André.

— Bucuroși îți stau la dispoziție, și dacă doriți ce o ai, nu e contrar intereselor republicei, și-o împlinesc cu toată plăcerea.

— Ascultă Lardillon, știu bine, că de doi ani de zile m-am răzvrătit în continuu contra celui mai bun prieten al tău, și bine știu, că eu sunt autorul și eu am scris »Autels de la Peure.

Dacă vrei să faci republicii un bun serviciu — arestează-mă! Tu cu asta faci numai datoria. Dar nu pentru aceasta am venit să te rog. Iubesc și persoana pe care o iubesc e în temniță!

Lordillon clătină ușor din cap, voind oarecum să-i arăte că i-a înțeles pe deplin dorința.

— Te cunosc — continuă André — și știu că nu ești atât de fără inimă cum te țin unii. Te rog așa dară, concedațiune Lardillon, define-mă, încu-mă la un loc cu iubita mea și după aceea, trimite-mă în Port Libre.

— Aaa, va să zică, e vorba mai mult decât de viață. E vorba de fetică. Îți cauți fericirea concedațiunei răspunde Lardillon și întorcându-se spre salon, făcu un semn.

— Epichares, Epichares! — strigă procurorul.

O față înaltă și sveltă, cu o cardă în păr își făcu apariția în ușă.

— Ian vino, scumpa mea, vino pe țin încoace. Privește bine fața acestui bărbat și întipărește-ți o bine în minte, ca să-ți poți reaminti această figură. E un om brav. Are o inimă bună, ca și noi, Epichares. Vrea să-și însoțească iubita până la Ghilăstina... Ce cred, Epichares, i s-ar putea respinge cererea?... —

— Nu! — răspunse fata, apropiindu-se de André și netezindu-i fruntea,

zeana le-a fotografiat și le aduce în fruntea numărului său din săptămâna aceasta.

Recomandăm cu căldură cetitorilor noștri să aboneze de probă această revistă literară ilustrată, cu frumoase vederi din lumea românească și din lumea mare, — și care se împlinește pentru numai 1 cor. 80 fil. pe aceste din urmă 3 luni ale anului, în loc de 3 cor. câți e prețul.

Comunicarea d-lui Toma Ionescu la Academia medicală din Paris. Profesorul Toma Ionescu a făcut alături de Academia de medicină din Paris o comunicare asupra metodei sale de radioanestezie generală. Comunicarea a fost urmată de interesante discuțiuni, la care a răspuns cu succes profesorul român. La ședință au asistat somitățile medicale pariziene, cari au felicitat călduros pe doctorul Toma Ionescu. Presa franceză conține articole elogioase asupra comunicării făcute de profesorul român dl. Toma Ionescu.

Un distins medic român vienez. Din Viena ni se scrie: Săptămâna trecută a încetat din viață în castelul său din Ulrichskirchen, camerierul suprem al Maj. Sale, contele Leopold Gudenus, unul dintre cei mai distinși bărbați politici și mai intimi prieteni ai Maj. Sale și ai curții imperiale vieneze. Din prilejul morții contelei Gudenus ziarul „Nenes Wiener Tagblatt” aduce laude elogioase medicului român Dr. Aurel Moldovan, de naștere din Rehinul săsesc, în calitate de medic al castelului (Schlossarzt) care a îngrijit pe contele Gudenus în decursul boalei sale îndelungate. Iată ce scrie între altele amintitul ziar:

„În timpul boalei de trei luni, medicul castelului dl. Dr. Aurel Moldovan, care locuiește în Ulrichskirchen și în țara contelei Gudenus avea o încredere nemărginită, s'a jertfit în adevăratul înțeles al cuvântului îngrijind de bolnav. Desvoltându-se boala și cerând dl. Dr. Moldovan convocarea unui consiliu medical, a fost chemat la patul bolnavului din Viena consilierul guvernului Dr. Steinlechner, care a aprobat întru toate diagniza făcută și terapia inițiată de Dr. Moldovan.”

Felicităm pe dl. Dr. A. Moldovan, a cărui căsă ospitală stă deschisă tuturor Românilor vienezi și care este cu deosebire un spriginitor și prieten mare al studenției române, la distingerea și hărnicia, care-i fac lui și neamului românesc cea mai mare cinste.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna”, secțiunea pedagogică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1913/14 în pînă la 22 Septembrie v. 1913 sub președinția P. C. S. d-lui Dr. Eusebiu Bogza director seminarial în modul următor: președinte: Dr. Vasile Stan, prof. zem; vicepreședinte: Vasile Voicu, ped. c. IV; notar I: Gheorghe Mășariu, ped. c. IV; notar II: Ovidiu Cantor, ped. c. II; casier: Nicolae Mihailescu, ped. c. III; controlor: Ioan Gabor, ped. c. II; bibliotecar: Ilarion Nistor, ped. c. II; bibliotecar: Nicolae Frățescu, ped. c. I; redactor: Gheorghe Grozea, ped. c. IV; econom: Emanuel Brândușă, ped. c. III. Membrii în comisiunea literară: Nicolae Nistor, ped. c. IV; Ioanichie Zichil, ped. c. IV; Alexandru Blebea, ped. c. III; Ștefan Șulariu, ped. c. III; Vicențiu Dan, ped. c. II; Ioan Chișdea, ped. c. II; Traian Ludu, ped. c. I; Nicolae Zaharia, ped. c. I.

— Frumos răspuns, draga mea! Îi vom împlini așadar dorința.

Intorcându-se apoi spre Andre, Lordillon continuă:

— Dă-mi dar adresa, concetățene. Și poți fi sigur, că încă mâine seară vei avea posibilitatea să dormi în temniță.

— Ne-am înțeles așadar?

— Da! ne-am înțeles! O să-ți revezi habita; spune-i că ai vorbit cu Epichares. Și-ți doresc ca s-o ai în inimă până la seară.

Andre i-a mulțumit lui Lordillon pentru bunăvoință, exprimându-și tot odată părerea de rău că nu se poate revanșa pentru marimă arătată.

— E vorba de un act de umanitate, concetățene, și pentru acesta nu aștept nici o recompensă.

Ridicându-se apoi de pe scaun, Andre se apropie de Epichares și îl îmbrățișă.

— Cine știe când ne va veni și nouă rândul? Până atunci să mai bem un pahar de vin împreună, concetățene! N-ai avea plăcere să rămâi și la prânz cu noi?

Epichares bătu în palme de bucurie și se repezi să-l îmbrățișeze pe Andre.

Acesta însă se deslăcu din brațele ei și porni repede din casa lui Lordillon, vesel însă și fericit că i se va împlini dorința.

Trad. V. C.

«44 de zile în Bulgaria». Interesantul articol din «Universul» al d-lui Sadoveanu, pe care l-am publicat și noi ca folieton, îl reproduce în întregime ziarul bulgăresc «Cambana», atrăgând în același timp deosebită atenție a cetitorilor săi asupra conținutului acestui articol.

Un imitator al aviatorului Pegoud — a căzut cu aeroplanul. Din New-York se anunță: Alaltaeri aviatorul Beackey, voind să imiteze și să încerce îndrăznețele sboruri ale aviatorului francez Pegoud, a căzut de la o înălțime de 25 metri. Aparatul s'a distrus, aviatorul a fost rănit. Publicul a fost cuprins de panică, căci aparatul a căzut în mijlocul mulțimei. O doamnă din înalta societate a fost omorâtă; sora ei și alte 3 persoane rănite.

Din cercurile aviației române. Din București ni se scrie: D-nii C. Olănescu și prințul Valentin Bibescu au fost primiți în audiență de rege, căruia i-au prezentat raportul despre activitatea «Ligei naționale aeriene», în timpul campaniei. Regele s-a declarat pe deplin satisfăcut de activitatea Ligei și a promis și pe mai departe tot sprijinul său pentru această instituție națională.

Tot din București primim informația, că d-l locot. Beronide, pilot al școlii de aviație, a obținut alaltaeri după prânz, cea mai mare performanță internațională pe un biplan (Bristol 80 H. P.) atingând înălțimea de 3200 metri.

«La Nature» despre invenția dlui Brumărescu. Am amintit la timp despre invenția dlui Brumărescu și despre reușitele experiențe făcute cu invenția sa: aparatul pentru cuplajul automat al vagoanelor de cale ferată. Cu toată reușita experiențelor, invenția dlui Brumărescu n-a avut în România ecoul pe care ar fi trebuit să-l aibă, în străinătate însă ea a stărnit o întreagă revoluție și zărele cât și revistele mari științifice se întrec în a-i consacra cât mai multe coloane. Așa, importanta revistă științifică franceză «La Nature» în numărul său din 20 Septembrie vorbește, prin pana cunoscutului tehnician francez R. Bonnin, în termeni cel mai entuziaști și elogioși de noua invenție a dlui Brumărescu; aparatul pentru cuplajul automat al vagoanelor de cale ferată. După ce descrie cu toate amănuntele acest aparat, Bonnin arată modul simplu de tot în care funcționează: o manivelă care împinge fiind înaintea și înapoi, face ca vagoanele să se prindă și să se desprindă în chip automat. Și această mare invenție — spune tehnicianul francez — costă foarte puțin și se poate aplica imediat la orice vagon de cale ferată.

«Non possumus» Corresponsentul din Viena al ziarului «Az Est» află din izvor competent, că arhiepiscopul Stadler din Sarajevo a adresat miniștrilor președinți din Austria și Ungaria precum și ministrului de externe un memorandum, în care se plânge, că în sensul actualei legi li este imposibilă convertirea la catolicism a supușilor din Bosnia-Herzegovina. Arhiepiscopul le mai comunică, că tot în chestia aceasta se adresează și sfântului Scaun, dar din Viena primise răspunsul că situația dată este insuportabilă și vătămătoare tot odată pentru biserica catolică. Memorandul se sfârșește cu o declarație în care arhiepiscopul spune, că pentru schimbarea acestor stări imposibile, trebuie să plece la Roma ca să discute cu Sf. Scaun și să primească îndrumările necesare pentru împlinirea situației. Se spune, că arhiepiscopul Stadler ar fi plecat deja în acest scop la Roma.

Știri mărunte. În urma cererii principelui Ioachim, fiul cel mai mic al împăratului Wilhelm, procurorul a deschis acțiune contra ziarului «Freie Presse» și Jurnalul de Alsacia-Lorena, cari au anunțat, că principele ar avea datorii.

— Profesorul Westermann dela universitatea din Kiu-Siu (China) confirmă știrea, că patru profesori dela institutul Carnegie, cari pleaseră în Noua-Guinée, au fost mâncați de sălbăticieni insulei.

— Din Drezda se anunță: D-na Tosselli fosta principesă-moștenitoare de Saxonia, neagă a fi autoarea operei «Prințesa bizară» de teamă, că Curtea din Drezda îi va retrage apagiul.

— În urma unui ordin ministerial, autoritățile au închis erii casinoul pentru joc hazard din Abbazia.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Sfântirea școlii gr. or. române din Dârstele-Brașovului.

— Urmare. —

Iată discursul:

Frați Români.

Nu poate să fie pe lume un loc

mai drag pentru om, ca locul, unde el a văzut pentru prima oară, lumina soarelui. Și fericit este omul acela care din agonisitul lui poate să contribuie cu ceva la înfrumusețarea locului său de naștere.

Iată astăzi, ne-am adunat cu toți ca să sărbătorim solemn inaugurarea noului local de școală din satul nostru Dârste.

Mi-am părăsit pentru un moment țara ca să viu și eu în mijlocul d-v. împreună cu familia mea ca să laud și eu parte la bucuria d-v. cu tot sufletul și cu toată inima mea de român.

Am cunoscut fraților multe bucurii în viața mea, după cum am cunoscut și tristății.

Bucuria ce am simțit însă când am primit invitația d-v. prin mâna stimatului învățător d-l Danil Martin, bucuria ce am simțit zic întrece pe toate pentru că mi-a amintit de vremurile acelea fericite ale copilăriei mele, când împreună cu mulți din d-v. urmam la vechia școală din satul nostru. Astăzi mulțumită vrednicului și respectabilului d-v. preot, d-lui paroh Ioan Broșu, mulțumită străduinței neobosite a comitetului pentru ridicarea acestui frumos local de școală, mulțumită lor și invitației lor mă în număr și eu printre acei care cu drag și-au dat obolul ca clădirea școlii să ajungă la bun sfârșit.

Nu cred să fie pe lume fraților un neam mai săritor ca neamul nostru atunci, când este vorba de biserica lui și de școala lui, și dacă am sărit și eu din țară în ajutorul școlii din satul meu, n'am făcut decât aceea ce face întreg neamul nostru.

De aceea se zice, că neamul nostru este un neam mare cu viitor mare, căci mare este și inima lui, mari sunt și sacrificiile pe care le face cu biserica și școala lui.

În școala satului acesta am învățat și eu cele 4 clase primare între anii 1870 și 74. Aici am învățat sămi iubesc părinți și pe mai marii mei. Aici am învățat ca să muncesc zi și noapte ca să pot fi într-o zi folositor neamului meu. Și lăsând la o parte o falsă modestie, D-zeu mi-a ajutat ca să fiu într-adevăr folositor neamului meu și aceasta nu numai cu vorba, dar și cu fapta. Orașul meu adoptiv Ploesti este martor la toate faptele mele pe care le-am făcut pentru biserică și școală.

D-zeu m'a învrednicit să văd în satul meu natal școala aceasta frumoasă pentru care am contribuit și eu cu modesta sumă de 1120. — lei după cum se constată din adeverința trimisă mie de d-nul paroh la 26 Decembrie 1911.

Rog pe bunul D-zeu să mă învrednicească ca să mai văd încă ceva restaurat în comuna noastră Dârste. Este vorba de Sfânta noastră Biserică. În acest scop am și anunțat pe venerabilul nostru preot că mă înscriu cu suma de 5000. — lei pe care sumă o voi pune la dispoziție de îndată ce se vor începe lucrările de restaurare. Eac aceasta spre vecinica pomenire a părinților și fraților mei iubiti ce odihnesc chiar în curtea sfintei biserici. Înainte de a termina aceste puține cuvinte, venerabilul nostru preot și onoratul comitet ce s-a străduit să desăvârșească acest nou local de școală sămi dea voie să-i asigur de dragostea mea și dator și sunt să le mulțumesc din toată inima că mi-a procurat o zi fericită ca cea de astăzi aducându-mi aminte din ale copilăriei mele.

De astăzi înainte, copii d-voastră acei cari măne, poimăine vor fi chemați să săvârșescă lucruri mari, copilașii d-v. zic, au unde să-și plece capul, au unde să se lumineze, au unde să învețe să-și iubească legea și neamul. Pentru acești copilași silitori, dar săraci donez azi suma de 100 lei pe care o pun la dispoziția Onor. Comitet pentru a procura cărți necesare și altă 100 lei pentru mobilă școlii.

Să rămâneți sănătoși fraților și D-zeu să fie cu voi în toate zilele vieții voastre. Fiți mândri de școala voastră, de legea voastră, de neamul vostru și să vă aduceți în tot deauna aminte de cuvintele celui poet mare al nostru care a zis:

Vilitor de aur neamul nostru are,
Și prevăd prin secolii a lui înălțare!

Al treilea vorbitor fu domnul învățător din loc Danil Martin. Acesta prin un cuvânt mai lung și cam obositor, dar altcum interesant își exprimă și dânsul bucuria ce o simte ajungând și dânsul acestui moment însemnat. Bucuria dânsului s-ar putea asemăna cu a unui individ, care ani de-arândul s-a chinuit la întunec și apoi de odată se trezește la razele binefăcătoare ale luminii.

Face un fel de istoric al școlii, arătând cu numele pe învățătorii cari s-au succedat la această școală pe vremuri, stăruie asupra scopului școlii, asupra datorințelor învățătorului și în

special asupra datorințelor fiitorului învățător și încheie cu un apel către credincioși și către tinerimea școlară, ca cât timp îi va mai fi dat a sta în serviciul cultivării și luminării poporului, să i se dea ascultare.

Terminat și acest cuvânt protopresbiterul tractual prin vocea-i sonoră și puternică întonează tropariul sfintei apei și stropește și sfîștește salele edificiului școlar în chipul crucei, lucru, care asupra celor prezenți mai ales asupra străinilor a făcut o adâncă impresiune. Constat că la acest act festiv au participat foarte mulți compatrioți maghiari din loc. Înainte de a se începe stropirea sau botezarea credincioșilor prezenți în număr mare la acest act festiv, tinerimea adultă sub conducerea d-lui învățător N. Odor din Turcheș a executat în patru voci un admirabil imn școlar ocațional. Isprăvind-se actul sfintei, în ordinea de mai înainte ne-am întors iarăși la biserică de unde fiind ora aproape 1 p. m. cei mai mulți din cei prezenți sau dus fiecare la ale sale deplin mulțumiți în sufletul lor de cele văzute și auzite, iar cei însinuați pe listă a au intrunit la masa comună.

Ioan Broșu,

paroh și președ. com. par.

(Va urma).

Din viața lui V. Alexandri.

— Supărările poetului la Paris. —

Se știe că poetul Alexandri a fost în viața lui cel mai mare antisemit posibil. Mai ales în ultimii ani ai vieții, antisemitismul acesta luase proporțiuni mari, căci chiar vederea unui Ovrei îl turbura pe autorul *Lipitorilor Satelor*, cel puțin pentru o zi întreagă.

D. G. Bengescu povestește că lui Alexandri nu-i plăcea de loc palatul legățiunii române din rue Panthévre, din pricină că tremurau zidurile, dușumelele, tavanurile, ori de câte ori treceau pe stradă trăsurile, căruțe etc. Și tocmai pe acea stradă începeau să se care de pe la ora patru din noapte camioane, harabale și alte vehicule ce aduceau zarzavaturi, carne pâine la halele orașului.

Poetul nu putea să doarmă, nici să lucreze din cauza mizeriei acesteia și se plângea mereu la toți.

D. Ferichide, ministrul de externe p'atunci, a închiriat în rue Murillo o casă anume pentru bardul dela Mircești, având în vedere vârsta, sănătatea și meritele lui literare indiscutabile.

Poetul s'a simțit bine vro câțva timp, dar plimbându-se prin parcul Monceau ce venea aproape, parc din care mai putea zări un petec de cer albastru — a văzut într-o zi niște copii de ovrei jucându-se printre arbori și prin nisip. Atât a fost destul ca el să nu mai calce prin minunatul parc.

D. N. Pătrașcu, fost secretar de legăție, mi-a povestit ceva și mai frumos:

Era Expoziție Universală la Paris și noi aveam Pavilion Român. În ziua inaugurării Pavilionului, care avea și cărciumă românească cu țuică, fetele, miștele, lăutarii în costume olteneste, în ziua inaugurării serbarea trebuia să fie prezidată chiar de ministrul plenipotențiar înconjurat de tot personalul legațiunii române.

Alexandri a plecat cu secretarii consilierii, atașaii legațiunii în mai multe trăsuri și a ajuns la pavilion, unde lăutarii veseli au intonat Imnul regal cu un brio de nedescris.

Alexandri era mulțumit: A aruncat o privire asupra celor prezenți, s'a îndreptat spre scaunele ce se așezaseră pentru el și personalul cel înconjurat, ocupând jețul din mijloc ce era puțin mai înalt decât celelalte și pe când zămbetul zbura pe buzele lui, iacă, apare o fată israelită c'un buchet de flori în mână.

Ea întrebă c'un accent ce denota origina semită:

— Care este ministrul?

Alexandri s'a înorat la față și n'a mai zis de cât:

— Am fost foarte contrariat pe ziua de azi!...

D. Teleor.

«Cărți și reviste».

»Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului, și-a îmbogățit în timpul din urmă biblioteca sa, prin editarea a trei broșuri, cari cuprind învățături folositoare pentru obștea românească. Nr. 16 „Cuvinte de îmbărbătare pentru serbarea pomilor și a păsărilor”, preț de 20 fileri, Nr. 17 „Monilia” scrisă de d-l Herman Kern. În broșura aceasta e descrisă o nouă boală a pomilor, precum și leucirea ei. Prețul broșurei e 10 bani. Nr. 18 „Dale pomăritului”, sfaturi întocmite de Astra Hodog. Cărticia aceasta e anume scrisă pentru trebuințele sătenilor, cari se îndeleitnesc cu cultura pomilor. Sfaturile date, sunt luate din viața practică și se pot folosi de toți, ceice se înde-

leitnesc cu pomăritul. Costă numai 25 bani.

Băncile și alți binevoitori ai poporului român, cari și-au pus de țință răspândirea de cărți bune între poporul dela sate, să nu uite, că »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului», dispune de astfel de cărți bune și cu prețuri de tot modeste. Prin cumpărarea și răspândirea acestor cărți, s'ar veni deoparte în ajutorul Reuniunii, iar de altă parte, s'ar da în mâna sătenilor, cărți anume scrise pentru ei.

i.

ULTIME ȘTIRI.

Belgrad, 10 Oct. Scupscoina a fost deschisă ieri. Deputatul Iovanovici a depus un proiect de lege prin care se acordă pământ familiilor soldaților căzuți în războiu. D-nii Draskovici și Prodanovici, tineri radicali au interpellat pe președintele consiliului dacă guvernul a avut cunoștință de pregătirea invaziei albaneze în Serbia și câte trupe sârbești au rămas după demobilizare pe teritoriile cucerite, ce măsuri are de gând primul ministru să ia la granița sârbo-albaneză.

București, 10 Oct. Ministerul de război, desminte informațiile publicate și prin cari se vorbea de o nouă mobilizare a armatei. Situația din Balcani, departe de a fi alarmantă, în cercurile diplomatice se consideră ca fiind fără nici o urmare, totul reducându-se la mici ciocniri, cari nu vor putea avea nici o urmare mai serioasă.

Viena, 10 Oct. În ultimul consiliu de minisrii s'a hotărât sporirea contingentului armatei cu 35,000 oameni. Consiliul a aprobat cererea ministrului marinei pentru sporirea flotei de războiu. Astfel până la 1917 se vor construi 4 creadnoughturi și mai multe cuirasate. Toate aceste vase de războiu vor costa 426 milioane coroane.

Constanținopol 10 Oct. Informațiuni sigure spun că chestia insulelor a fost înlăturată din negocierile directe cu Grecia. Cercurile diplomatice consideră situația cu optimism.

Atena 10 Oct. Consiliul de minisrii a însărcinat o comisiune cu studiarea chestiei vacufurilor. Nu e probabil însă ca lucrările negocierii să înceapă săptămâna aceasta.

Principele Sebaheddin a sosit azi dimineață din Constantinopol. A făcut o lungă vizită d-lui Venizelos și a fost primit apoi în audiență de rege.

Londra, 10 Octomvrie. — „Daily Telegraph” află că cercurile grecești au primit informațiuni că, pe lângă tratatul oficial s'au încheiat între Bulgaria și Turcia cinci protocoale secrete. Într-unul din aceste protocoale s'a prevăzut ca Bulgaria să nu ocupe până în trei ani teritoriul coastei mării Egee. Turcia va avea astfel, acest teritoriu la dispoziție în cazul unui războiu cu Grecia iar Bulgaria nu va călca neutralitatea.

Viena, 10 Oct. Regele Ferdinand al Bulgariei va pleca peste câteva zile, de la moșia sa Murány din Ungaria la Viena, unde va avea o consfătuire cu contele Berchtold și va fi primit în audiență la Franz Josef.

Viena, 10 Oct. Semioficiosul „Pol. Korr.” anunță, că îndată ce s-a notificat alegerea lui Iusikaid de preșident al Chinei, Austro-Ungaria a recunoscut republica chineză.

Atena, 10 Oct. Delegații turci au comunicat, că Turcia demobilizează și că va retrimite trupele în Asia mică. În consecință au rugat guvernul grec, ca flota grecească din marea egeică să nu a ună pedeci.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp

Redactor responsabil:

Ioan Broșea.

!! NUMAI TIMP SCURT !! Vânzare de sezon pentru a face loc în prăvălie

oferă
rara ocazie de
30% până 40% scăzământ

din cauza sezonului înaintat, a
unei cantități de

Pantofi (Ghete-jumătăți) de Dame

Modele drăguțe și deosebite
cari costă uimic: **11-15 Coroane.**

Prețul de acum **8** Cor. perechea.

„TURU”, Fabrică de ghete A. G.

Cea mai mare fabrică de ghete din Monarhie.

Brașov, Strada Porții Nr. 8.

Primul atelier Român de cojocărie și blănărie
în Brașov.

Deviza
„Prin noi înșine“!

Subscrierul aduc la cunoștința On. public din Brașov
și jur, că am des his un Atelier de cojocărie unde se
efectuează tot felul de lucrări ce cad în această branșă,
precum: căciuli, blănării și pieptară țărănești.

La comande se execută tot felul de lu-
crări de lux, boua, manșoane pentru dame
după modelele cele mai nouă.

Apelând la sprijinul On. public avizându-mă și
prin o carte postală, sau Vinerea la târgul de
(—) săptămână, semnez (—)

Cu distinsă stimă

Nicolae Scurtu,
măestru cojocar,
Brașov, Podu Grețului Nr. 8.

8-10

Atelier de cojocărie țărănească, căciuli. Cel mai eficient isvor
de cumpărare, Vinerea în piață, (târg săptămânal.)

„COSINZEANA”

DE PROBA!

Pe lunile Octombrie, Nov., v. a.
c. fiecine poate avea frumoasă
sa revistă literară ilustrată
„Cosinzeana”, dela Orăș-
tie, care costă pe 3 luni 3 cor.

numai 1 cor 80 fil.

Fiecare familie românească
de cărturar, care n'ar avea
încă această revistă, să gră-
bească a și-o abona pe aceste
3 luni de probă, trimițând
neînsemnata sumă de cor.

1-80. la
Admin. „Cosinzeana”
în Orăștie (Szászváros)

1-2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de
conducătoare a secțiunii industri-
ale la școala pentru economie și
industrie de casă a „Reuniunii
femeilor române din Sibiu” se
publică concurs cu termen de 30
zile dela prima publicare. Pot
reflecta la acest postdame văduve
și fete, cari au pregătire specială.
Conducătoarea are să instrueze în:
croitorie, broderie, dantelărie și
țesut.

Conducătoarea beneficiază de
o remunerație anuală de K. 800.
și întreaga întreținere în internatul
școlii.

Sibiu, la 6 Octombrie n. 1913.

Maria Cosma m. p. Dr. Beu m. p.
presidentă. 1-3 secretar.

Wilhelm Csallner,

turtar.

BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 30.
Produce cele mai bune și fine turte
duple cu dorezuri, migdale, piper
și turtă de Nürnberg.

Pentru restaurante cele mai
fine prăjituri desert.
Tot acolo se capătă Met de mîiere foarte fin
și cu efect vindecător.

Pentru pomeni recunoscută
turtă dulce a lui Csallner.
40-52 Vanzătorilor se dă rabat.

Librăria diecezană din Arad

anunță, că intrând în legături cu un sculptor renumit
i-a succés să câștige în execuție frumoasă și succésă

BUSTURILE

următorilor bărbați mari ai neamului nostru:

Andrieu Mureșan, Vasile Alexandri, Mihail Emi-
nescu, Vasile de Stroiescu, Traian, Avram
Iancu, Horea, Cloșca, Crișan, Mihail Viteazul
și Aurel Vlaicu.

Busturile sunt de mărimea 40x24 cm.

Bucata din cement englez, costă 5 cor. — din
gips 4 cor. — iar bronzat 6 cor. Seria completă
(11 buc.) comandată pe odată, execuție cement en-
glez costă 44 cor. — din gips 33 cor. — iar bron-
zat 55 cor.

Ceice comandă seria completă sunt rugați, ca pentru
cruțarea speselor de transport cu ocazia comanda să in-
dice pe lângă posta ultimă și gara mai apropiată.

(:) Comandele sunt a se adresa (:))

Librăriei diecezane, Arad, Deák Ferenc 35.

Reprezentanța principală a

Fabricii de Mașini a Căilor ferate reg. ung. de stat

pentru mașini de treierat, motoare — benzin — gaz și locomobile, instalațiuni de mori,
tot felul de mașini și unelte agricole. — **Novitate! Patent „Record II” ma-**
șină de căminat, șir pe șir care samănă în rânduri și gunoșie: 8 mașini într'una
Reprezentant al fabricii de mașini Massey-Harris S. A. Toronto, A-
merica de
nord pentru legat znozi, mașini de secerat. Aparat de cosit, greblat.
Novitate! Massey-Harris Grekla de tras brazda, comb., nat de
interesător de fân, 3 mașini într'una construite din oțel.

Reprezentant al fabricii de mașini Fehér Miklós S. A. Budapest, de
ster. — vinlocomobile pentru scooruri de tracțiuni de pluguri și imblătit
m. — pentru mori, sau Hexelmașini, Benzin-motoare și articole pentru ma-
șini de țesut, aparate pentru mori, tăiat blane. Instalațiuni complete pentru
carnă de fân.

Reprezentant al S. A. Alfa Separator. Mașini pentru lăptării de toată
specia, aparate de răcit untul, ire
cu instalațiuni complete pentru lăptării cele mai bune abritoare de iuteală
cu șină de răcit aerul.

Automobile, autobuse diverse cu garanție.

Mașini de transport poveră pentru vapoare.

51-100

Eternit-Schist cel mai bun coperiș.

Afaceri de schimb (campă) cu mașini de treierat de tot soiul, motoare, mașini
agricole și unelte de agricultură cu condiții favorabile

Părți constitutive de mașini.

Reparaturi de mașini și unelte agricole cu prețuri ieftine prin așiniști ai
jași spre acest scop.

Cantor și
depoziț **Josef Lányi** BRAȘOV, Str. Lungă 201.
Telefon 382, interurb.

Nr. 1770-913 not.

Publicațiune.

Localul de cărciumă al co-
munei Kisbérvoji (otul Fogaras)
impreunat cu licență de cărciu-
mar și constător din 4 odăi și
edifici lateral se esarendează pe
3 ani în calea licitațiunei publice
ce se va ținea în 26 Octomvrie
1913 la 10 oare a. m. în cancela-
ria notarului din ioc.

Prețul strigărei 400 cor.

Condițiunile de esarendare se
pot vedea în cancelaria notarială
Kisbérvoji în 1 Octobrie 1913.

1-1 Primăria comunală.

Cetiți și
răspândiți
„Gazeta Transilvaniei”,

Din cauza timpului înaintat

cu prețuri foarte scăzute
Bluse, șorturi, manșuri, Ciorapi
Crettone, Vol'e de lăine, Stă-
mle, și diferite stoffe de lână la
FRITZ PREDIGER,
Brașov, Strada Porții 8. 42-10

Minunea lumii.

„Olin” se numește praful care
înlocuiește ouăle, folosindu-l, că-
mara va fi plină cu ouă.
Un pachet 20 bani.
Se capătă la Kovács P. Pál
Brașov, Strada Fântânii și la far-
macia Borsodi I., Brașov, Strada
Gării. 5-3

Banca Națională a României.

Situațiune sumară

1912	1913	1913
22 Septembrie	Activ:	13 Septembrie 21 Septembrie
227,033,586	161.370,586 (stoc.) aur. 154 499,922	211.397,359 211.197,922
362,037	65.668,000 (met.) trate c. aur 56.668,000	1,400,732 1,326,937
225,296,991	Argint și diverse monede	192,452,764 195,236,571
18,825,495	Portofoliiu Român și străin	50,217,070 52,304,090
13,275,740	8,630,700 (impr. pe ef. pub.) 31.125,000	12,802,059 12,802,059
11,999,864	10,194,795 (impr. pe ef. pub.) 21,179,090	11,999,757 11,997,937
17,442,377	Imprumutul Statului (fără dobândă)	17,118,877 17,089,877
4,139,521	Efectele capital. social	4,104,781 4,091,181
6,273,112	Efectele fondului de rezervă	6,462,485 6,463,421
320,259	Efect. fond. de amort. imob. m. și maș.	982,354 984,526
494,771	Imobile	852,478 885,695
112,523,025	Mobilier și mașini de imprimarie	146,205,967 146,313,542
67,453,151	Cheltueli de Administrațiune	155,206,966 155,866,524
36,426,277	Efecte și alte valori în păstrare	45,418,486 40,731,213
7,032,274	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	16,649,397 16,525,767
6,812,281	Conturi curente	3,187,072 4,447,166
706,263,400	Conturi de valori	876,458,604 878,394,543
	Conturi diverse	
	Pasiv:	
12,000,000	Capital	12,000,000
32,558,931	Fond de rezervă	34,032,872 34,709,342
4,888,896	Fond. am. rt. imob. mob. și mașini	5,151,854 5,205,574
497,043,370	Bilote de bancă în circulațiune	456,325,830 455,145,570
3,085,011	Profit și Pierdere	3,646,903 3,646,903
1,787,098	Dobânzi și beneficii diverse	2,702,350 2,968,896
7,125,778	Conturi curente și recep. la vedere	37,367,056 36,622,465
179,951,176	Efecte și alte valori de restituire	301,412,932 302,180,066
17,848,290	Conturi diverse	25,218,796 22,525,752
756,263,550		876,458,604 878,394,543

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6%.

TEPARUL TIPOGRAFIC A. MUREȘANU BRAMSCHE & COMP BRAȘOV.

Atelier dentist special I. de Viena.

CAROL BERNWIESER

Atelier dentistic, Specialist în Coroane și poduri de aur etc.

Oarele pe zi dela 9-12 și 3-6 oare.

Duminica și sărbătoarea dela 9-12 oare a. m.

BRAȘOV, Strada Castelului 46. | Lângă Hotel Continental.

17-50